

ÇORUM BEYAZ NOKTA® GELİŞİM DERNEĞİ AÇILIŞ YEMEĞİ KONUŞMASI (Çorum, 2 Ağustos 2007)

İyi akşamlar, diliyorum, öncelikle bizleri davet ettiğiniz için kendim ve Beyaz Nokta® Gelişim Vakfı (BNGV) adına teşekkürlerimi sunarım.

Bu bağlamda ; başta Bayan Semrin Kaleli olmak üzere, Çorum Beyaz Nokta® Gelişim Derneği (BNGD) Yönetim Kurulu Üyeleri;

- Bayan Nazan Aslankaya Beyaz,
- Bayan Duygu Şamlı,
- Bay Ömer Kaleli,
- Bayan Tuğba Nalbant,
- Bayan Ebru Şamlı,
- Bayan Şennur Malatyalı' ya

teşekkür ediyor ve kendilerine başarılar diliyorum.

Bir yemek konuşmasının uzun olmaması gerektiğini yıllar içinde öğrendim. Bu nedenle, bana sık sık sorulan birkaç soruyu cevaplamak; sonra da olursa sizlerin sorularını cevaplamak istiyorum. Bu sorulardan birisi, bu "Beyaz Nokta® (BN) ne satar, ne yapar?" biçimindedir.

Öyle ya vakıf/ dernek dediğiniz şey, kolay anlaşılır bir şeyler yapar; peki BN neyin nesidir? Hatta ilk kurulduğu yıllarda (1994) toplantılar halka açık mı?" gibi sorular sorulurdu. Neyse artık sorulmuyor.

Efendim, her dernek/ vakıf bir kabul (varsayım) çevresinde kurulur. Kimsesizlere yardım derneğinin kabulü bu tür insanların bulunduğu. (Üstelik bu kolayca görünür.) Trafik kazalarını önleme vakfı veya erozyon önleme vakfı gibi.

BN Vakıf ve dernekleri de böyle bir varsayıma dayanarak kurulmuştur. O Varsayım nedir? ve nereden çıkmıştır size anlatmama izin veriniz, (1984 yılında, Parlamentaoya girişimin 10. yılında bir zihinsel mal bildirimini yapmak istedim. Bildiğiniz gibi belli bir birikimi olanlar nasıl mal bildiriminde bulunuyorlarsa ben de bu 10 yılın birikimini zihinsel mal bildiriminde bulunarak toplum hizmetine sunmak istedim.

10 yıl içindeki gözlemlerim, toplumumuzun hemen göze çarpmayan bir sorununun varlığını gösterdi. Bu, "sorunlarını teşhis ve çözmedeki yetersizliği" idi. Birleşmiş Milletler' in geri kalmış toplum tanımına göre kaynaklarını önceliklerine göre tahsis edemeyen toplumlar geri kalmış toplumlardır. Bu öyle bir sorun ki, hangi sorun olursa olsun onun altındaki katmanı oluşturuyor, ve göze çarpmıyor.

Trafikte her yıl bir savaştaki kadar -7000 kişi- kaybediyoruz. Neden oluyor? diye sorduğunuzda yol, araç, eğitim vs. deniliyor. Gerçekten de "göze görünenler" bunlar. İşsizlik, çevre, susuzluk, rüşvet gibi onlarca soruna "neden oluyor?" diye sorarsanız hep "göze görünür" sebepler söylenir. Yabancılar bunlara "hayalet sorun" diyorlar. Yani var gibi ama aslında yok ve rahatsız ediyor.

Bu hayaletlerin alt katmanlarında ise "kök sorunları" yer alıyor. İşte 10 boyunca ki gözlemim, toplumumuzun tüm kaynaklarını "hayalet sorunlarla mücadele" için harcadığı idi. Kök sorun ise "sorunların köklerini çözebilecek yaklaşımları görüp araçları geliştirememek" idi.

Bunu bir insanın bedenini tüm dış tehditlerden (bakteri, virüs gibi) koruyabilecek olan "bağışıklık sistemi" ne benzetebilirsiniz. Bu bağışıklık sisteminin çökmesine yol açan hastalık, bildiğiniz gibi AIDS olarak adlandırılıyor. Ben de toplumun hayalet sorunlarla uğraşmaktan sorunların gerçek nedenlerini gözardı eden yaklaşımı sonucunda "Sorun Çözme Becerisinin düşük olmasını toplumsal AIDS olarak adlandırıyorum.

O halde, bu bağıklık sistemini güçlendirmeksizin ortaya çıkacak semptomlarla (hayalet sorunlarla) uğraşmak mümkün değildi. Bu sorunla mücadele etmek, onu kavramış olanlar için bir insanlık görevidir. Buna ulusal bir görev demedim, insanlık görevi dedim. Çünkü inancım odur ki sorunları çözemeyen bir Türkiye, insanlık ailesi için de bir sorundur.

Bu bulgularımı bir kitap haline getirdim: Eko- Liberal Hareket (Eko: ekoloji, Liberal: özgürlükçülük anlamında). İşte BN Hareketi, bu kitabı okuyanların oluşturduğu bir harekettir. İçinde bir vakıf ve dernekleri vardır. İzmir, Çankaya ve şimdi de Çorum BNGD.

Akla gelen 2. soru, peki bu yetmezliğin nedenleri nelerdir? ve dahası “nasıl giderilecektir?” BN nasıl bir yöntemle çalışmalıdır ki bunu beceribilsin? Benimsediğimiz yöntem şuydu:

- Bir yandan sorunları, yapısını anla; anladığını sandıklarından dahi emin olma; her gün geliştikçe yeni teşhisler koyabilirsin.
- Buna paralel olarak, soruna yol açan nedenleri ortadan kaldırmaya çalış.
- Bu amaçla sürekli olarak yeni kavramlar geliştir. (Örneğin yarın düzenlenecek “Meslek Seçiminde Doğru Sorular Agora®” sı da bu kavramlardan birisidir.)
- Bunun bir değişim hareketi olduğunun bilinciyle sabırlı ol.
- Etkinileri etkilemeye çalış.
- Bir yandan da yeni Sorun Çözme Araçları (SÇA) ortaya koymak için hayalet sorunlar çevresinde projeler hazırlamaya başladık.

Sorun Çözme Kabiliyeti (SÇK) Yetmezliği adını verdiğimiz sorunun nedenlerinden birisi, kültürümüzdeki “ezber” geleneği” idi. Dolayısıyla ilk projemiz “ezberle mücadele” oldu. “Ezbere Hayır” kitabı yazıldı. İstanbul’da Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Merkezinde 1500 kişilik katılımıla “Ezbersiz Eğitim Sempozyum’u” yapıldı, çok sayıda projelerden oluşan bir şemsiye proje dokümanı “Ezbersiz Eğitim için Alt Projeler” hazırlandı. Şimdi geriye baktığımızda, ilk çözümlerimizin ne denli çocukca olduğunu anlıyorum.

İzinizle bunu sizlerle paylaşmak isterim. Fikir şuydu. Ezbere hayır’ı simgeleyen bir rozet. (Kolej şapkalı ve üzerinde yasak çizgisi olan bir papağan). Bu rozeti o dönemin Milli Eğitim Bakanı Sn. Nevzat Ayaz’ı ziyaret edip okullarda ezbersiz eğitim yapılması için kampanya başlatacağımızı ve bir basın toplantısıyla kendisine bu rozeti takacağımızı bildirdim. Kabul etti. Bu arada özel bir okulun sahibi olan Sn. Nilgün Akalın hanımefendi bu projeye ilgili maddi ve manevi her türlü desteği vereceğini bildirdi. 1 hafta sonra Sn. Bakan’ın rozetini törenle taktık, bekliyorduk ki ertesi gün Türkiye’de tüm okullarda ezber kalkacak. Bunları düşünürken hem seviniyor, hem de tuhaf bir düşünceye kapılıyordum. Bu iş bu kadar kolay olabilir mi? Nitekim gece çalan bir telefonu açtığımda karşımda Nilgün Akalın’ın ağlamaklı sesi vardı. Tınaz bey ilçe Milli Eğitim Müdürünü arayıp Bakanın talimatıyla ezbersiz eğitime geçileceğini bildirdim. Müdür: “Ne ezbersiz eğitimi, bakan ne bilirmiş, bu bizim işimiz, orda masa başında ahkam kesmeyin, ezbersiz eğitim filan yok, bu işi biz biliriz” demiş ve kapatmış.

Böylece, bu tür köklü sorunları çözmek için ne kadar çaba harcamamız gerektiğini anlamış olduk. Bugün 14. yılımızda “ezber” meselesinin ne yıkıcı bir sorun olduğunu anlatma yolunda epey yol aldık; ama hala çok uzun bir yol var.

Biz bir yandan, SÇK yetmezliğine yol açan nedenler için projeler geliştirip uygularken, bir yandan da eleştiriliyor idik. “Vakıf dediğin tek amaca konsantre olur; siz ise bir sürü projeye uğraşıyorsunuz” Bunda biraz haklılık payı vardır ama işin doğası da budur.

Nasrettin Hoca’nın hikayesini bilirsiniz: Hoca bir gece yüzüğünü kaybetmiş. Evin önündeki elektrik direğinin dibinde aranıp durduğunu gören komşusu hayrola hocam ne oldu? demiş. Yüzüğümü arıyorum demiş. Hani nerde kaybettin bakayım? Evde demiş. E...hocam niye evde aramıyorsun ki? Orası karanlık olduğu için göremiyorum burası ise aydınlık, daha kolay oluyor demiş.

Ne yazık ki, uğraşmayı seçtiğimiz sorun, yalnızca bir adet sorunun çözülmesi değil; insanlarımızın Sorun Çözme Araçları (SÇA) dağıtılışının zenginleştirilmesi idi. Size bir örnek vereyim: BN’ nin projelerinden birisi Trafikte SÖZ Kampanyasıdır.

Bu kampanya şöyle: En çok kazaya yol açtığı tesbit edilen 5 trafik kuralına uyduğunu beyan eden sürücülere aracına yapıştırmak üzere bir sticker ile bu 5 kurala uyduğunun beyanı olan bir taahhütname veriyoruz. Bu tek taraflı bir taahhüttür. Yani kişi kendi kendine söz vermekte, herhangi bir denetim yapılmamaktadır.

Kampanyanın hedef kitlesi, her şart altında trafik kurallarına uyan, başkalarının haklarına saygı gösteren sürücülerdir. Amaç bu insanları topluma örnek olarak tanıtmak ve kendi aralarında da bir ağ oluşturarak aynı zamanda birbirlerini tanımalarını sağlamaktır.

Aslında bizi ilgilendiren trafik sorunu değildir, her kesimdeki bir azınlığın, keşfedilmeyi bekledikleridir. Eğer birbirlerinden haberli kılınabilirlerse, toplumda “o konudaki normları koyanlar” haline gelirler. Çünkü insanları, eğriliklerden meneden en önemli etken “ayıp” kavramıdır. İşte bu azınlıklar (onlara seçkin tavrılılar) diyorlar, bu “ayıp normları”ni oluştururlar. Eğer bunu, bu somut alanda gösterirsek, bu SÇA onlarca sorun alanında kullanılabilir.

- Rüşvet vermeyen iş adamı,
- Rüşvet almayan memur,
- Ezber yaptırmayan öğretmen,
- Kopya çekmeyen öğrenci,
- vs.

Üstelik bu insanlar “zaten öyledir”. Halbuki “eğri insanları doğrultmak” ne çok çaba gerektirir!

Aslında, gördüğünüz gibi BN sadece tek işle uğraşiyor: SÇK artırmak! Yani biz tek cins yemek satıyoruz ama pişirmesi güç bir yemek. İşte bu güç görevi yapabilmek için benimsenen yöntem “tekrarlanabilirlik”tir. Yani, tek başına değil, geliştirilen kavramları alıp kendi usullerine göre servis yapabilecek kurumlarla işbirliği yapmak.

Çorum BNGD, bu SÇA’ını, kavramları alıp kendi yerel/ genel sorunlarına uygulayacaktır. Bir bakıma BN bir kavram mutfağıdır. Çorum BNGD de gerek vakfın kavramlarını, gerekse kendi geliştireceği kavramları, başka kurumlara (sivil, resmi, ticari, gönüllü, askeri) servis edecektir.

Bildiğiniz gibi sivil toplum kuruluşlarının hizmetlerini 2 ana grupta toplamak mümkündür. Bir grup STK hizmet sunar. Örneğin filanca ili güzelleştirme derneği, kimsesiz çocuklara yardım derneği, ağaç dikme vakfı, okul yaptırma vakfı vb. gibi. Diğer grup ise düşünce, fikir üretir, insanların bakış açısını, düşünme biçimini değiştirme alanında çalışmalar yapar. İlk gruptakilerin verdiği hizmetler, somut, göze görünür iken, değişim amaçlı STK’ların hizmetleri, soyuttur, uzun vadeli ve kalıcı bir değişimi hedefler.

BN da bir değişim hareketidir ve sonuçları (100 m koşusu gibi 10 sn’de) çabucak görünmez. Ama gelecek nesillere yaşanabilir, güvenli ve çağdaş insanlık ailesinin onurlu üyesi olan bir Türkiye’yi de ancak böyle kurabiliriz.

Çorum özelinde bir isteğim var; burada bir Öğrenme Evi® açılması.

Hepinize sabrınız için teşekkür ediyorum. Hepinizi Çorum BNGD’ni desteklemeye, üye olmaya, bağış yapmaya davet ediyorum.

Tekrar teşekkürler..

M. Tınaz Titiz
Beyaz Nokta® Gelişim Vakfı Başkanı